

Передплата

на «РУСЛАНА» вивозить:

в Австрії:

на цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1-70 кор.

За границею:

на цілий рік . . . 16 рублів
або 36 франків
на пів року . . . 8 рублів
або 18 франків

Поодинокі числа по 10 сот.

РУСЛАН

«Виреш ми очі і душу ми виреш; а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові щодня три рази на тиждень і в роки високосні по 5^{1/2} год. пополуночі.
Реданція, адміністрація і експедиція «Руслана» при ул. Осолоїньських ч. II. (партер) (фронт від ул. Тихої). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в насажі Гавсманя.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження. — Реклямації неопечатані вільні від порту. — Оголошення звичайні приймаються по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надісланім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні довески по 30 сот. від стрічки.

Візгомій просвітно-економічного львівського зїзду.

(X) Ми висловили недавно свій погляд про сей зїзд. Цікаво буде нашим читачам дізнати ся, як споглядають на его значінє наші земляки на Україні. Отже кийська «Рада» подає свої замітки, котрі згоджують ся зовсім з висловленнями нашим дневником поглядами. Сей стаття «По зїзді» звучить ось як:

„Галицько-українська печать підводить рахунки першому просвітно-економічному конгресу. Признаючи, що конгрес, яко перша проба, мусїв мати деякі недостачі, она зазначає проте его значінє для української національної справи, — яко «поважної маніфестації єдності всіх частин української землі на полі творчої праці над піднесенєм духової і матеріальної культури нашого народу». Не маючи під рукою докладного справоздання про роботу зїзду, ми, натурально, не можемо поки що скласти оцінки практичним результатам конгреса; але одно вже переліченє прочитаних на ньому рефератів свідчить про багатство материялу що до просвітної справи, представленої на конгресі. Ми певні, що сей материял і его обговоренє на візді не залишать ся без наслідку для більш успішної організації і веденя просвітно-економічної роботи на галицькій Україні і у нас в Росії. Делегати з російської України мали добру нагоду близько познакомитись з станом культурної й економічної роботи своїх галицьких земляків, они повинні були набратись досвідку в багатьох справах, які стоять на черзі у нас, і в яких галицька Україна досягла вже чимало успіху. І делегати українських «Просвіт», і делегати спілок та сільсько-господарських товариств мусїли побачити результати інтензивної роботи, яку вели галицькі Українці виключно своїми силами, серед скрутних обставин, але сильні своєю організаційною й солідарністю, они зуміли досягти таких наслідків, які нам, з нашої перспективи, здають ся ще далеким ідеалом. Велика сила — національна свідомість і самопоміч; она серед найтяжшої скрути ставить народ на ноги і дає ему змогу витримати всі ворожі заходи й напади. Наші делегати мали нагоду переконатись в сьому, прислухаючи ся до тих численних рефератів на конгресі, в яких підводив ся обрахунок дотеперішньої культурної роботи на галицькій Україні.

Ще більше значінє мав конгрес з

морального погляду, як се слушно зауважує галицька печать. Він був одною з тих рідких хвилин, коли мали нагоду зійтись прилюдно представники обох частин української землі і своєю спільною роботою засвідчити нашу національну єдність і солідарність. На долю українського громадянства, приневоленого вести тяжку щоденну боротьбу за кожний ступінь на полі культурно-національного житя, під небом похмурої сучасної дійсности, рідко випадають ясніші хвилини, коли дух відносить ся понад важним туманом сеї сучасної дійсности, коли перед очима хоч на якусь хвилину розкривають ся ширші овиди і усміхає ся промінчик сонячного світла. Львівський конгрес був такою хвилиною, і в сьому его велике моральне значінє. Побажасмож і ми, за нашими галицькими братами, щоби слїдуючий всеукраїнський просвітно-економічний конгрес можна було б відбутись в осередку землі української в Києві.

Бюджетова промова

посла о. Тита Войнарівського

виглошена в палаті послів на засіданню дня 15. листопада 1908.

Висока палато! Від рода народного господарства залежить не лише добро держави але і не менше розвій або упадок поодиноких верств суспільности. Я о заступник селянського населеня уважаю одинако вказаним і вповні оправданим обовязком, заняти супроти правительства таке становище, яке оно займає супроти інтересів хліборобського населеня взагалі а з окрема супроти руского народа.

Вислід праці як одвиці, так і цілої верстви суспільности можна дуже точно означити в висліді її доходів і розходів. Загально звісно, що сільське населенє виказує від половини минушого столїтя сталий недобір. Се доказує безперечно ся обставина, що обдовженє селянської посїлости росте з року на рік мїмо того, що селянське населенє обмежує свої житєві потреби в кождім напрямі аж до савідреченя. В найнужденїйшій хаті мешкає селянин, простїйше одягає ся селянин. Він живить загал а найгірші плоди, яких вже не може продати, обертає на виживленє себе і своєї родини, щоби лише як найбільше зиску видобути зі своєї господарства. Найбільший процент неграмотних виказує селянський стан, бо часто не стати его навіть на те, щоби своїй дитині дати початкову освіту. В промислових краях покидає сільська молодїж родинний дім, шукаючи в фабриках кориснішої праці; без сумніву син часто помагає родичам своїм зарібком, однак не рідко дає він відчувати їм свою незалежність, що більше! він уважає себе управненим дбати про родичів. Такі прикрї відносини селянства в промислових краях дійшли вже до крайности так, що від віків вроджене привязанє селянина до рі-

лі починає рвати ся. В краях виключно або переважно з хліборобским населенєм зростає наслідком господарского занепаду громадна еміграція в ціли заробку, сотки тисяч опускає в розпуці рідну землю лише тому, щоби уникнути голодової смерті.

Подібні невідрадні відносини панують між селянством у всіх народів з розвиненою культурою. До розвою людської культури причинила ся в високій мірі грошева господарка і се єї добра сторона. Але як великі є заслуги, котрі грошева господарка положила коло людства — так само великі шкоди принесла она з хвилею, коли перейшла на дорогу господарки капіталістичної. В справі грошевої господарки служать гроші для добра людей; коли ся господарка переходить в капіталістичну, тоді вже людство стає служити капіталови. Де лиш розвиває ся еще грошева господарка, там дає ся вже відчувати вплив міжнародного, движимого капіталу, що виступає в самовільнім управильнюваню продажі і попиту рільних плодів і через те односторонно рішає про їх ціни. Чим менші кошти перевозу, тим більше рішучий є вплив капіталу на ціни рільних плодів, бо тим легше, з тим меншим коштом може капітал штучно викликати подажу і попит.

В інтересі капіталу лежить те, аби штучно обнизити ціни сільських плодів а то з двох причин: 1) чим дешевше він купує, тим більший є сподіваний зиск, 2) чим дешевші є сільські плоди, тим більший вплив в сільського пролетаряту до фабричного, а чим численїйший пролетарят, тим більша лодажа праці, через що зискує капітал шораз більше речників за новими ринками збуту а в наслідку також і нові області збуту поза границями держави — для свого визиску.

Правильно купує капітал рільні плоди низше дійсної вартости а іменно: коли вартість 50 кг. пшениці вносить в означним часі 12 К, то капітал, викликаючи зміни ціни, набуває єї по 10 К включаючи в се вже кошти посередництва, а продає споживникам по 13 до 14 К. Сего використуваня не заперечують навіть біржеві секретаряти. Щоби оминути непорозуміня, треба вияснити, які зміни ціни маю на думці. Новочасні средства комунікаційні і кошти перевозу дають капіталістам цілковиту можливість відповідно до того, коли їм се корить приносити, викликати подажу чи попит, отже зниженє або підвишенє ціни. Не менший визиск і при продажі худоби, де штучне викликуванє подажі і попиту грає велику ролю. Хліборобське населенє в Австрії видає рільні плоди на продаж в вартости понад 5 мільярдів річно; отже зиск движимого капіталу вносить враз з посередництвом 1 мільярд корон а щонайменше половину сеї суми то є 500 мільонів зискує еще капітал на споживниках.

Наслідком такого страшливого визиску сільського населеня отвирать ся рухомому капіталови нове жерело зисків в обдовженю землі. В році 1906 вносили гіпотечні довги земельної рільної посїлости 8 тисяч і 236 мільонів корон (8 мільярдів і 236 мільонів). Приймим, що відсотки гіпотечних довгів вносять лише 4%, то се дає вже суму 329 мільонів і 460.390 К. Колиж маємо на тямці, що від значної часті довгів платять по 6%, а не рід

ко навіть і по 8% а узявляючи ще і відсотки від особистих довгів, можемо твердити на певно, що сільське населене Австрії платити річно на річ капіталу, тільки в самих відсотках, що найменше 500 мільонів корон.

Обдовжене ґрунтової посілости зростає річно понад чверть мільона корон, коли тимчасом обшар селяньського ґрунту постійно маліє. Від року 1848 стратили селяни після д-ра Вальтера Шіфера „Аґрарна політика Австрії від часу віддовження ґрунту“ („Österreichs Agrarpolitik seit der Gründentlastung“) 2.200.009 мільонів гектарів землі на користь капіталістів, які на сім місци або побудували собі літні вілли або позасаджували ліси, щоби уживати приємности польованя.

Отже разом виносить визиск хлонської праці на сільських продуктах і відсотках в користь капіталістів річно 1 мільярд і 500 мільонів К Сез вчислення визиску на споживниках. Ба навіть визиск на споживниках визисковують капіталісти пораз другий на свою користь, бо негодоване задля дорожнечі паде на селянина, через що ремісничі і фабричні робітники з одноі а селяни з другоі сторони стають проти себе як два ворожі табори — а таке роздвоєне робучих верств виходить лише на користь капіталістам. Хоч сей визиск рільничого населеня капіталом є так величезний, то се є лише одна сторона визиску.

Все, що витворює селянин, приневолений він продати за таку ціну, яку дають капіталісти, коли противно за ті плоди, які виробляють капіталісти, приневолений платити те, що они жадають. Найчастійше уживані фабричні вироби є в Австрії майже всі злучені в картелі і так залізний картель, нафтовий, картель рафінерий цукру, содовий, кістяний, бораксовий, динамітовий і картель клею, жарових ламп і и.

Яка часть сего визиску припадає на сільське населене, годі докладно означити, але він не буде о много менший від сего визиску, якого зазнають селяни на власних плодах.

Проф. др. Рулянд в своїм знаменитім творі „Система політичної економії“ („System der politischen Ökonomie“) обчисляє визиск загалу капіталістами на 180 кор. річно на кожду голову. Се обчислене не обнимає однак обдовження сільського населеня, отже того, що виносить ще відсотки довгів, а також і сего визиску, якого допускають ся посередники при продажі рільничих плодів. А коли вчислимо і то до квоти, обчисленоі Руляндою — то зиск, який тягне капіталізм з селян, виносить річно що найменше 300 кор. від кождоі голови. З висше сказаною стануть нам зрозумілі жалі на невиносимі відносини в рільництві і громадний перехід робітників з рілі до фабрик. На наріканя з причини лихих відносин серед селяньства в Німеччині відповідає Льюїс Брентано і его школа: „Німеччина перестала вже бути державою рільничою і мусить за приміром Англії перейти в державу промислову“. Подібний висказ упав і в сій високій палаті.

Се речене з пересторогою, що середна селяньська власність іде на неминучу загибель як те було в Англії. Се речене то є оклик тревоги: „втікайте з валючого ся дому, коли вам дороге житє“. Нехай вже Австрія переходить в промислову державу, коли єї се неминуче суджено. Але заки селянин опустить своє загрожене становище, позволю собі запитати: чи промисловий робітник є вдоволенний з теперішного стану річа? Ми же чуємо від часу до часу наріканя англійських робітників, голодуючих задля браку праці. Також і в нашім краю не стрічав я ні одного промислового робітника, який був би вдоволенний з теперішного стану річа, але противно. При істнуючих відносинах праці робітники ані тепер ані на будуче не можуть бути вдоволенніми. Промисел полягає на наємній роботі. Наємник працює з konieczности, бо цілюю его праці є заробок. Колиж працьодавець ділить вислід праці між себе і працьодачого, то се викликає у робітника огірчене і в міру визиску стає для него праця все прикрійшою. Наємна праця противить ся також і интересам загалу.

Кожда виконана праця стає власностию загалу; интерес наємного робітника вимагає, щоби час праці був можливо найкоротший а вислід як найменше видатний, бо відповідно до сего росте запотребованє робітника а за тим і висота заплати, отже з того виходить, що наємна праця стоїть в суперечности до интересів загалу. З наємною працею лучить ся нероздільно і визиск робітника, бо працьодавець наймає працю лише для власного зиску. Одна пословица каже: „З їдою приходить апетит“. Подібно має ся річ з зиском на наємних робітниках тільки з тою ріжницею, що заспокоєне голоду має певні означені границі, коли тимчасом визиск робітника, хоч би як був великий, ніколи наймаючого не вдовольить так, аби він вже зрік ся дальших зисків.

(Дальше буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Бар. Бінерт розпочав передвчера з Німцями і христ. суспільними політиками переговори, що потягнуть ся цілий тиждень і підчас тих переговорів пояснить їм свої наміри. В сім тижни має пересправляти тикож з президиєю кола польського.

Die Zeit подає, що правительство бажає собі за всяку ціну сталого кабінету в цілі заведеня порядку в адміністрації. Запевненє правильної праці в палаті се ціль теперішних переговорів. Колиб виявило ся, що осягненє сего в протягу 3—4 тижнів неможливе, то без сумнію буде палата розв'язана а найважнійші предлоги правительства відуть в ските силою § 14 го. Що до особистих справ кружать найріжнійші поголки. Після N. fr. Presse теперішні управителі міністерств будуть усунені, крім д-ра Гердтля, ген. Георгіого і трох міністрів земляків і правдоподібно управителя міністерства залізниць д-ра Фростера. Про інші теки нема певности. На міністра скарбу має великі вигляди бар. Йоркан-Кох (згадують і д-ра Білінського), на міністра торговлі др. Реслер, секційний шеф в міністерстві заграничних справ. Вчисляють також гр. Штірґка або ськд. шефа Гуссарека на міністра просьвити і гр. Букоа на міністра рільництва. На вчерашнім засіданю визначило хр. суспільне сторонництво своїх кандидатів до кабінету.

Розрадою для всіх Славян і автономістів в теперішнім пересизеню була би надія, наколиб парламенту не розв'язано, бо вигляди на новий вибір декотрих живе дуже непевні. Др. Жичек поїхав вдруге до Праги щоби предложити Чехам в імени президента кабінету згоду. Кабінет бар. Бінерта числить числить на піддержку Чехів і грозить розв'язанєм парламенту, колиб Чехи і на дальше вели борбу против кабінетів

Deutsch. nat. Corresp. подає, що німецькі сторонництва готвлять ся вже до виборів, позаяк обавляють ся, що розв'язанє палати під конець весни дуже можливе. Загальну увагу звертає також се, що дня 8 с. м. соц. демократи на публичних вічах у ріжних дільницях Відня виступали незвичайно остро против бар. Бінерта з закидами, що нарочно замкнув парламент, хоч можна було спасти палату від сего. Соціалісти домагають ся в як найкоротшім часі отвореня посольської палати і грозять — як се зробив п. Шумаєр на вічу в Огакрінґ — уличними борбами, щоби вимусити продовженє парламенту і не допустити до ужитя § 14-го.

Очевидно соціалісти потерпають о мандати.

Заграниця.

Вже від 30 літ тяжить на Туреччині знаний довг супроти Росії, а ще 74 роки мав би він на ній тяжити. Тож не дивота, що Туреччина, які находить ся в тяжкім економічнім положеню, не може перейти до дневного порядку над російскою пропозицією. Але бажає она використати її в сей спосіб: хоче затагнути позичку 5 міль. турецьких фунтів, заплатити Росії 800.000 фунтів яко одну часть належного їй воєнного відшкодованя, а яко другу часть зречи ся сеї суми, яку Росія жертвує Туреччині титулом відшкодованя за Болгарію. Провкт обдуманий дуже зручно і є він пропозицією, ідучою на супереч російській пропозиції. Ініціятиву до сего кроку Туреччини приписують в Петербурзі болгарским міністрам Паприкову і Ліяичеву. Чи Росія згодить ся на него, або ні, то в кождім разі є се дуже відрадный обяв в політиці нової Туреччини: еманципация зпід впливу великих держав, отже її політична независимість.

Турецька пропозиція, подібно, як недавно російська, просто перестрашила дипломатичні круги, зарівно російські, як і інших держав. Появили ся ріжні коментарі до неї: одні підносять, що одинокою цілюю сеї пропозиції є унеможливленє зреалізованя російської пропозиції, другі сумнівають ся в се. Підносять рівнож, що Росія не зрече ся з легким серцем цілковито воєнного відшкодованя, яке становить сяку таку залежність Туреччини від неї. Також в фінансових кругах є тої гадки, що цілковите вирівнанє воєнного відшкодованя, яке належить ся Росії, не є корисним для Туреччини в теперішности з огляду на її фінансове положенє.

В Сербії зачинають тепер грозити Росії з її пропозицією, яка має на цілі поладу турецько болгарського спору. Коли Росія не уїме ся рівнож і за справедливими домаганнями Сербії, тоді замість дипломатів промовлять зрматти! Відрадным для Сербії можна назвати хіба згоду, яка наступила між старо- і молодорадикалами та уможливила дальше встанованє кабінету Велімировича. Високі сербські війскові круги не таять ся з тим, що Сербія з весною хоче розпочати війну та створити через те таку ситуацію, яка буде вимагала остаточно інтервенції держав.

Просимо відновити передплату.

Новинки

— Календар. В четвер: руско-кат.: Пермоц. Ігнатія; римо-кат.: Дезидерія. — В п'ятницю: руско кат.: Трех Святителів; римо-кат.: Евлялї м.

— В похороні бл. п. Івана Вахнянина взяла також участь співацькі товариства „Львівський Боян“, який відспівав при вивосі домовини з дому пісню „Тихий вітер повіває“, зложив на домовині чудовий вінець, а кінчину Покійного оповістив плякатами, хор „Бандуриста“, що своїм співом пращав Покійного при замкнено гробниці і хор учеників рускої гімназії, що в часі походу співав на переміну з хором питомців похоронні пісні.

— Поминальні богослуженя за упокій душі бл.п. Анатоля Вахнянина відбудуть ся завтрішного четверга рано в Успенській церкві. Плякатові оповістки про се богослуженє видав „Львівський Боян“.

— Людовий університет. Дня 2 с. м. в саялах „Рускої Бесіди“ у Львові відбули ся перші заг. збори „Тов-а укр. наукових викладів ім.

Петра Могилу". Головою тов-а вибрано проф. д-ра Ол. Колесу, заст. голови проф. Іл. Кокорудза, касиром д-ра Вол. Левицького, секретарем д-ра Ів. Раковського, бібліотекарем д-ра Ст. Томашівського і до виділу д-ра Ст. Судницького; містовиділовими: акад. Мироновича і В. Гериновича; до контрольної комісії: М. Волошина і д-ра В. Бачинського. На зборах обговорено також програму діяльності тов-а. Виклади розпочалися останньої неділі у Львові і в Перемішлі, де читав др. Раковський зі Львова: „Із тайн життя“. Найближші виклади будуть: в п'ятницю 12. с. м. д-ра Вол. Охримовича: „Переміна в національній складі галицької людності в 2. полов. XIX. в.“ і в неділю 14. с. м. д-ра О. Маковея: „Погляд на національно-культурний розвій буковинської Русі“. Виклади відбуваються в салі „Сокола“ (ул. Руска ч. 20.) о 4. год. по полудні. Вступу 20 с для сидячих, а 10 с для стоячих.

— **Парцеляція.** Добра Явче в рогатинським повіті продав Давид Шенфельд Краєвому Союзови кредит у Львові на парцеляцію. Простір дібр виносить 859 гектарів. — Руский Гіпотечний Банк земельний у Львові набув на парцеляцію двірський обшар з 577 гектарами поля в Миклашіві коло Винник у львівським повіті.

— **Парк з цвинтаря.** Бюджетова комісія м. Львова призначила 1.700 К на перетворення старого городецького цвинтаря на „парк городецький“. Після пляну осередком парку буде величава статуя Пресвя. Богородиці з р. 1753, яка буде відновлена. Другою особливістю парку буде алея з найкрасших нагробниць віби в роді римської „Via Appia“.

— **З мясниць.** Були вже сіх мясниць вечірниця з танцями, уряджувані рускими товариствами у Львові, але таких величавих, як вчерашні, студентів політехніки з „Основи“, в „Нар. Домі“, ще не було. Найкрасший цвіт молодіжних обох полів явився на забаву. Строї пань переважно балеви, виелгантовані панічі, відбивали гарно на влі густовно прикрашеної салі і серед чарівних звуків військової оркестри. Саля була вбрана живими цвітами і килимами, на яких під одною з галерій виділи технічні емблеми: срібний циркель на золотім трикутнику. Від середнього наука розрозпостирали ся на вхрест зелені вінки смеречини з понавішуваними ляміонами і своїми раменами досягали до галерій. В окрасі салі влоділа гармонія, на яку лише аспіанти на інженерів зможуть здобути ся. Серед таких обставин аж мило бавити ся. По старосвітському рускому звичаєви вечерок розпочав ся „коломийкою“, потім наступив чарвальса, а дальше кадраль, до якого стануло в три кольони поверх сто пар. Танцям проводили досвідні аранжери пп. Чанельський і Шухевич. Між повенію молодіжні бачили ми на салі професорів політехніки Левицького і Залозецького, меценаса Федака, члена кр. виділу Кивелюка і много інших старших Русинів зі Львова і з провінції. Годить ся також згадати про містерні карнети в виді закладки до книжки і про галерію, яку битком вповнили пані старші і молодші так, що для мужчин не стало місця. Забави тривала до ранца. По спочинку нині завтра вечером заясніє знова саля „Народного Дому“ на вечерку „Академічної Громади“, а в суботу на костюмових вечерницях „Бандуриста“. Як бавити ся — то цілий тиждень що другий день а потім...

— **Подія на архієпископському дворі.** В цілій Угорщині викликала сенсацію подія, яка стала ся на дворі архієпископа Йосифа з учителем дітей архієпископських, ротмайстром Мигальовичом. Угорські часописи представляють сю справу в отсей спосіб: Придлений до служби на дворі архієпископа Йосифа ротмайстер Геца Мигальович перебував при кінці листопада м. р. з родиною архієпископа у Відні. Там дня 30. листопада дозволив собі ротмайстер на обидляві слова супроти архієпископа. За те архієпископ дня 3. грудня в Будапешті покликав Мигальовича до себе і заявив йому, що відправляє его з двора. Рівночасно повідомлено військовій власті про поведене ротмайстра. Дальших розпоряджень мав ротмайстер дожидати в Бекес-Дюля, од-

нак він не послухав і прибув до Відня. З тої причини підозрівано ротмайстра о ненормальний стан его розуму і взято его під оглядини до військового шпиталю. Коли показало ся, що Мигальович є зовсім здоров на умі, замкнено его до арешту і заряджено слідство. Его вже переслухано і справа має ся скінчити небавом. Так представляє ся подія в урядовім світлі. Інші часописи представляють її трохи инакше. Егуетерте пише, що архієпископ Йосиф мав ненадійно прийти вночі на 4. грудня до Будапешту, покликав до себе ротмайстра Мигальовича і спитав, чому знуцає ся над его дітьми. Інша чутка подає, що ротмайстер мав курити папіроса в присутности архієпископській Августі і архієпископських дітей. Архієпископ Йосиф побачив се через вікно і поручив Мигальовичови станути до рапорту. На то мав Миг. відповісти: „Не піду до рапорту і випрошую собі, аби Ваша Цісарська Високість промовляла до мене в таким тоні“. Архієпископ мав на то сказати „Schuft“, а коли ротмайстер щось на то остро відповів, дістав в лице. Тоді ротмайстер витягнув шаблю, але опамятав ся і кинув шаблю на землю. Полковник Юль відпровадив ротмайстра до арешту, а на другий день комендант площі Бода переслухав Мигальовича і відправив его з замку. Слідство веде аудитор гонведів Макай.

— **За мальверзації на залізниці** ставав перед судом в Станиславові б. асистент залізничний, Роман Каліта, і 70-літній бляхар Гершко Шіфтер доставник залізничний. Акт обжалованя закидував першому з них, що в часі від липня 1907 до 15. серпня 1908 забрав з магазину залізничного в мантійській спосіб всіляких матеріялів металевих на 5219 кор. а другому з обжалованих, що намовив Каліту до тої мальверзації. Каліта, котрий тепер знайшов собі посаду у якогось архітекта у Львові з платнею 120 К місячно, боронив ся тим, що до надужитя спонукала его матеріяльна нужда і хвороба дітей. Він послухав намови Шіфтера, котрий навіть купив ему перерну, щоби тим легше міг виносити під ною всілякі крадені матеріяли. По бляху сам Шіфтер приходив. За то давав ему Шіфтер, по 2—3 К, а останок стягав собі Шіфтер титулом проценту від позичених Каліті грошей. Шіфтер, котрий є від 40 літ доставником залізничним, виправ ся всего, мимо того, що ревідент залізничний Яков Апперман візнав яко сьвідок, що Шіфтер мав на залізничній магазині, де складано крадені річі. Процес закінчив ся остаточно тим, що суд увільнив Каліту і Шіфтера від вини і кари, позаяк судді присяжні заперечили питава поставлені трибуналом що до закиданих обжалованим мантійських вчинків.

— **Рад в Корнваллі.** З Лондона доносять, що в містечку Сан Івес в насипі землі, вивезеної давними часами з копальні міді, відкрито рад. Інженери, які взяли ся тепер до видобутя ради, обчислюють его на 100 грамів, вартости 30 до 40 мільонів корон.

— **Де було землетрясенє?** Сеїсмографи записали дня 23. січня с. р. велике землетрясенє десь в сторонах Кавказу. Однак нізвідки не приходили вісти про се нещастє. Аж тепер обсерваторія в Пулкові коло Петербурга на основі записок всіх обсерваторій в Європі і в Азії, обчислила, що землетрясенє навістило область землі коло Астрабад в Персії. Та область є незаселеною пустинею, і через те ніхто з людей не потерпів від того землетрясеня.

Оповідки.

— **Дальший репертуар руского театру в Перемішлі.** (Саля „Нар. Дому“. Початок 7½ вечером. Білети продає раніше Народна Торговля а від 5. год. вечером каса театру).

В п'ятницю дня 12. с. м. „Чорноморці“ народна оперета в 3 діях, музика М. Лисенка.

В суботу дня 13. с. м. „Жадівка“ опера в 5 діях Галєвійого. Гостинний виступ М. Шляфенберга.

В неділю дня 14. с. м. „Арсен Яворенко“ комедія в 4 діях Б. Грінченка.

В поведілок дня 15. с. м. „Нещасне кохання“ народний образ зі співами і танцями в 5 діях Манька.

— **Іменованє.** Цісар іменував віцепрезидента окр. суду в Самборі, Модеста Каратницького, президентом окружного суду в Бережанах.

Наука, штука і література.

— **Учитель,** орган Р. Тов-а педаг., в 2. ч. з дня 20. січня 1909 містить поезії Вільгельма Кунце, П. К. Розеггера, Павла Бера, і статі: Іван Раковський: Таємниця життя (Дальше). — Іван Ющишин: Статя, в якій мало говорять ся, а більше чекають ся на гадку читача (Дальше). — Sir William Ramsay: Благородні і лучисті гази (Конець). — З Руского Товариства педагогічного. — З часописий і журналів. — Новинки.

• — **В. Винниченко** написав нову пєсу в 5 діях п. в. „Memento“.

— **Основа,** християнська часопись для руского народа, застановлена в минулім році задля браку фондів, почала знова виходити у Львові (пл. св. Юра 5) під редакцією о. Яросл. Левицького. Потребу популярної часописи в християнським дусі редакційної для селян і міщан признає певно кожний сьвященник, тому можна надіятися, що „Основа“ не буде потребувала переривати своє видавництво задля браку фондів. „Основа“ виходить-ме дня 10. і 25. кожного місяця. Річна передплата виносить 3 К.

— В „Економічній Бібліотеці“ під редакцією Костя Паньківського вийшли отсі книжочки, які поручаємо нашим читачам:

Руські кредитові і господарські спілки в Галичині, реферат д-ра *Костя Левицького*. Стор. 10, 16-ка. Ціна 10 сот.

Хліборобські спілки на Буковині, реферат д-ра *Льва Когута*. Стор. 14, 16-ка. Ціна 10 сот.

Про кооперацію, її теорію і значіне для нас. Написав *Сидір Бузик* з нагоди першого просьвітного економічного конгресу у Львові. Стор. 76, 16-ка. Ціна 50 сот.

Межі капіталізму в сільськму господарстві. Написав *Н. Виховський*. Переклав Микола Залізник, Стор. 141, 16-ка. Ціна 1 К.

Ідеали, теорія і принципі кооперації. Збірка статей Л. Бертрана, В. Поссе, В. Потоміанца, в перекладі А. Ільченка з його додатком про споживну кооперацію в Галичині, на Україні і Буковині. Стор. 82, 16-ка. Ціна 60 сот.

Сі книжки можна набути в книгарні Тов-а ім. Шевченка у Львові, Ринок ч. 10.

— **Wiadomości numizmatyczno-archeologiczne,** organ Towarzystwa numizmatycznego. Kraków 1909, nr. 1, styczeń.

Зміст: 1. Odezwa. — 2. *Dr. Z. Zakrzewski:* Brakteaty hebrajskie. — 3. *Ks. J. Sas:* Medale chyrowskie. — 4. *F. Wysocki:* Wykopalisko. — 5. *Dr. B. Barwiński:* Ze stratystryki ruskiej. — 6. *Dr. Maryan Gumowski:* Pieczęcie królewskie. — 7. Katalog monet. — 8. Kronika. — 9. Z Zarządu Towarzystwa.

Др. Богдан Барвінський подає в своїм рефераті інформації про стан ефрагістики в рускій науці і обговорює пять розвідок проф. Грушевського, печатаних в „Записках наук. Товариства ім. Шевченка“ т. 23, 31/32, 38 і 72, де описано 11 печаток і одну пльомбу з руских княжих часів від XII—XIV. ст.

Кость Курилло.

Письмо з Америки.

(Дальше).

Кінчить ся ніч. Зоріє вже пів неба, а по верху води міняють ся філі, котять ся одні по других, гудять на руси, чи важко дихають під подихом вітру, що шасливо звернув ся і жене нас до дому. Рисуєть ся краєвид на березі, затишний, ще сонний.

